

Effectiviteitsstudie Taallijn

Presentatie peuterspeelzaal cohort

Loes van Druten

09 mei 2012

Programma

- Inleiding
 - Wat weten we al?
- Methoden
 - Wat hebben we gedaan?
- Resultaten
 - Wat zijn de resultaten?
- Conclusie
 - Wat betekenen deze resultaten?

Inleiding - Taalontwikkeling

Taalachterstand basisschool
Groter wordend verschil

Taalachterstand -> mogelijke leerproblemen

Kinderen met risico op achterstand in taalvaardigheid:
Lage SES
Allochtone herkomst

Dickinson, D.K. (2008). *Patterns of teacher-child conversations in Head Start classrooms: implications for an empirically grounded approach to professional development*. *Early Education and Development*, 19(3), 369-429.

Hus, Y. (2001). Early reading for low-SES minority language children: An attempt to 'catch them before they fall'. *Folia Phoniatica et Logopaedica*, 53, 173-182.

Verhoeven, L. (2000). Components in early language reading and spelling. *Scientific Studies of Reading*, 4, 313-330.

Bracken, S., & Fischel, J.E. (2008). *Family reading behavior and early literacy skills in preschool children from low-income backgrounds*. *Early Education and Development*, 19(1), 45-67.

Inleiding - Vroeg en Voorschoolse Educatie

Doel: goede basis voor formele educatie groep 3

Alle ontwikkelingsgebieden. Taal belangrijk.

Effectieve onderdelen:

Adequate didactische benadering, intensief aanbod, doorgaande leerlijn, kind-staf ratio, ouderbetrokkenheid, evaluatie & professionaliteit

Kampen, A., van., Kloprogge, J., Rutten, S., & Schonewille, B. (2005). *Voor- en Voorschoolse Zorg en Educatie*. Utrecht: Sardes.

Meij, H., Mutsaers, K., & Pennings, T. (2009). *Effectiviteit van voor- en voorschoolse programma's in Nederland*. Utrecht: NJI.

Nap-Kolhoff, E., Schilt-Mol, T. van, Simons, M., Sontag, L., Steensel, R. van & Vallen, T. (2008). *VVE onder de loep. Een studie naar de uitvoering en effectiviteit van voor- en voorschoolse educatieve programma's*. Tilburg: IVA.

Inleiding - Interactief taalonderwijs

Vygotsky: ontwikkelen in zone van naaste ontwikkeling door interactie

Pijlers interactief taalonderwijs:

- Sociaal leren
- Betekenisvol leren
- Strategisch leren



Sijtstra, J., Aarnoutse, C., & Verhoeven, L. (1999). *Taalontwikkeling van nul tot twaalf. Raamplan Deel 2.*

Nijmegen: Expertisecentrum Nederlands.

Tavecchio, L. (2008). Succesfactoren op het gebied van voor- en vroegschoolse educatie. *Kind en Adolescent*

Review, 15 (3), 362-365.

Vygotsky, L.S. (1962). *Thought and Language.* New York: M.I.T. Press.

Inleiding - Taallijn

Leerkracht (interactie)vaardigheden

Activiteitencycli

Speerpunten:

- Mondelinge taal
- Woordenschat
- Interactief voorlezen
- Ict en multimedia
- Ouderbetrokkenheid



Inleiding - Onderzoeksvragen



- Wat is de invloed van de kindfactoren Sociaal Economische Status en Herkomst op de woordenschat?
- Welke peuterspeelzaal factoren zijn van belang voor de woordenschatontwikkeling van peuters?
- Heeft Taallijn een positief effect op de woordenschat van peuters naast de VVE-programma's die gebruikt worden?

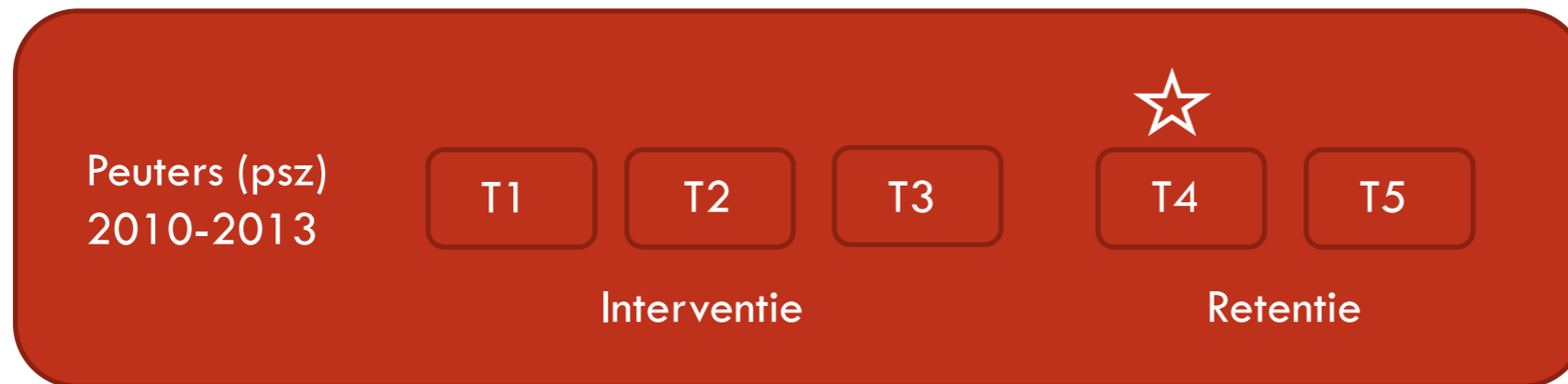
Methoden

- 3 condities:
 - Taallijn ervaringsgroep (13 groepen)
 - Taallijn startersgroep (26 groepen)
 - Controle groep (25 groepen)
- Taallijn thema's:
 - Horen doe je met je..... (Waar zijn mijn oren?)
 - Pak maar uit! (Pietje Pedro en de mijter van Sint)
 - Hier wonen wij! (Kleine muis zoekt een huis)
 - Kriebelbeestjes! (Het hongerige rupsje)



Methoden

- 5 meetmomenten:



- Tests:
 - Taal voor Peuters (CITO): receptieve en productieve woordenschat
 - FIK-2: auditief geheugen
- Vragenlijsten ouders en leidsters:
 - Demografische gegevens en mondelinge taal

Methoden

- 64 peuterspeelzaalgroepen
- Totaal 464 kinderen
- Data van 385 kinderen compleet (gegevens SES en Herkomst)

- $M = 38,5$ mnd, 48.3 % meisje
- 30.9 % (N= 119) allochtoon (één ouder in het buitenland geboren)
- 19.5 % (N= 75) lage SES (nav hoogste opleiding van de ouders)
- 37.1 % (N= 143) gemiddelde SES
- 43.4 % (N= 167) hoge SES

- Kind – leidster ratio = 2:15
- 21.9% geen VVE-programma (alleen Taallijn)
- 25 % kind gestuurd VVE-programma
- 53.1% programmagericht VVE-programma

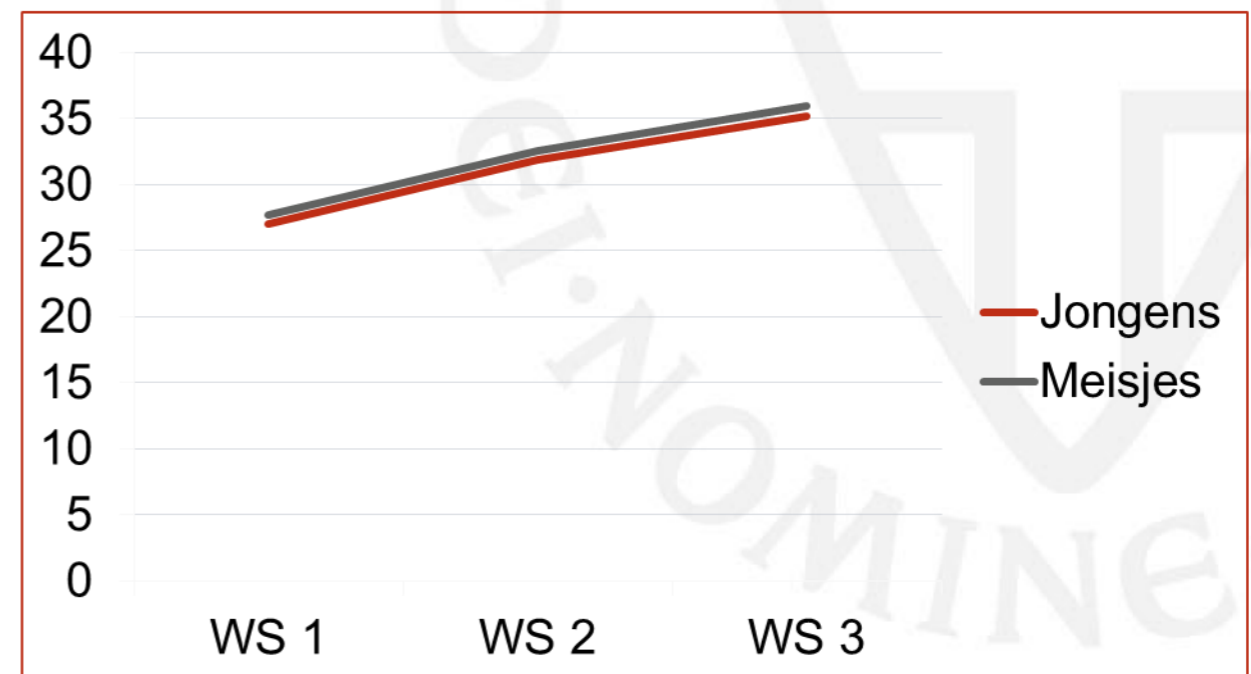
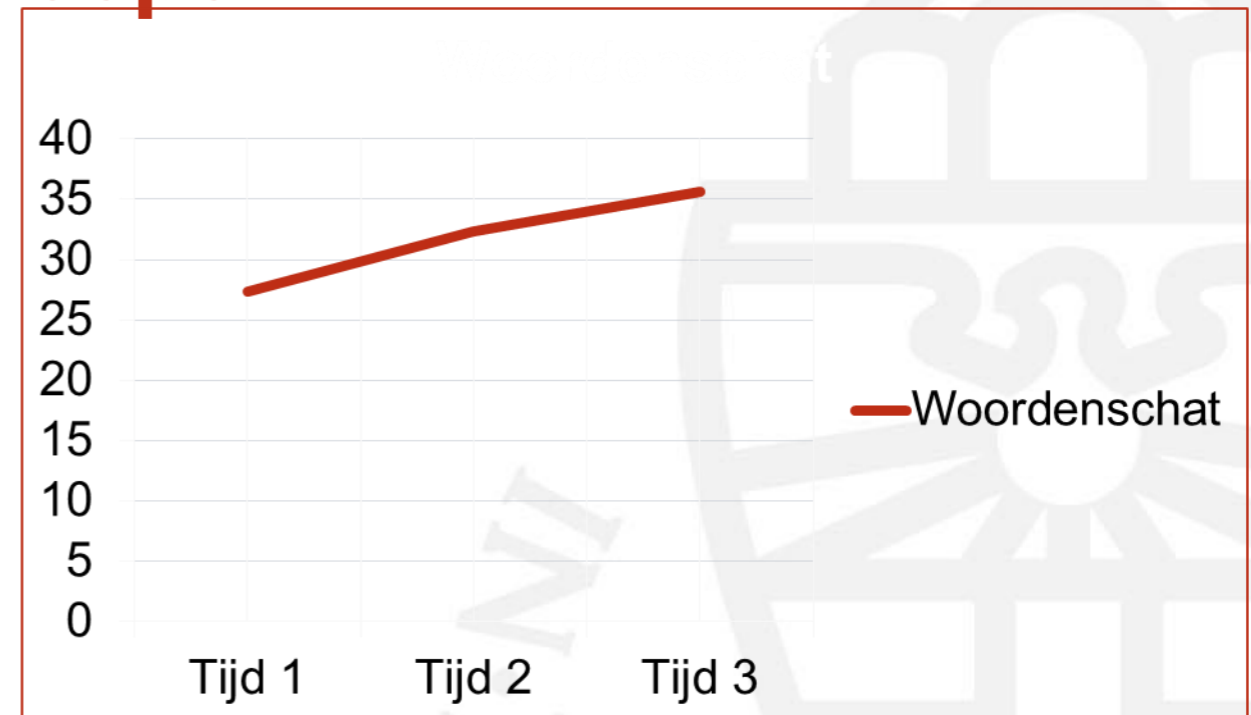
Resultaten

- Gemiddelde scores op woordenschat op de 3 momenten per groep.

		T1	T2	T3	
Herkomst	SES	M	M	M	N
Autochtoon					
	Laag	27.2	31.9	34.2	46
	Middel	28.8	34.4	37.5	100
	Hoog	32.5	37.5	38.3	120
Totaal Autochtoon		30.2	35.4	37.3	266
Allochtoon					
	Laag	21.6	23.1	30.0	29
	Middel	21.5	26.5	31.2	43
	Hoog	21.5	25.3	33.2	47
Totaal Allochtoon		21.1	25.3	31.7	119
Totaal		27.4	32.3	35.6	385

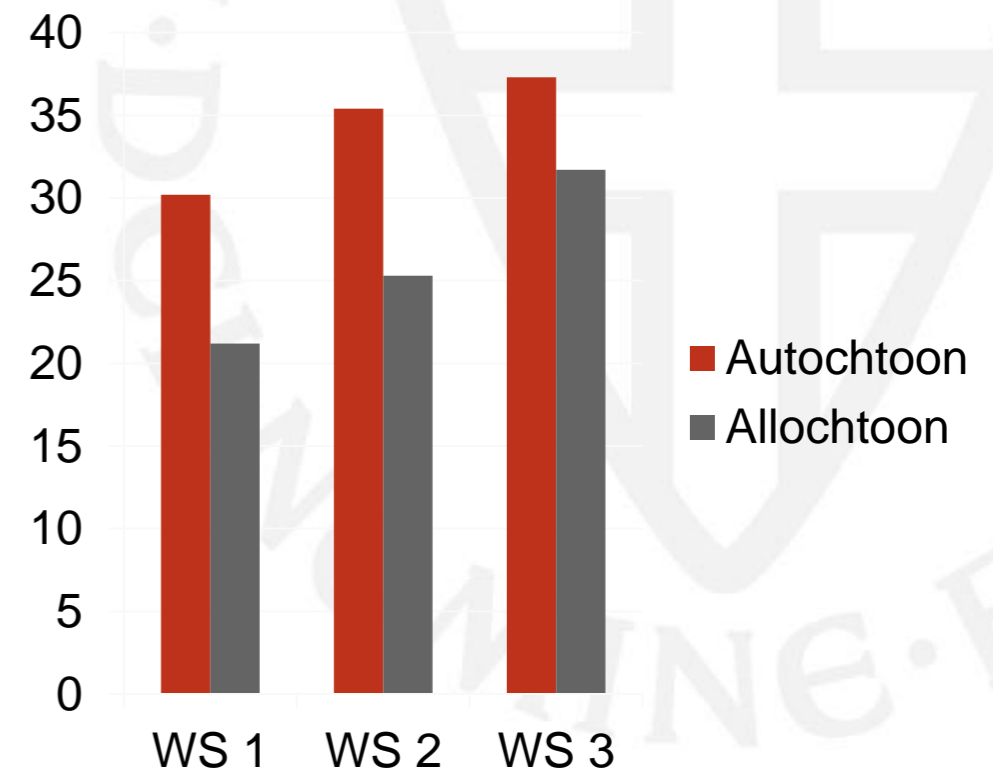
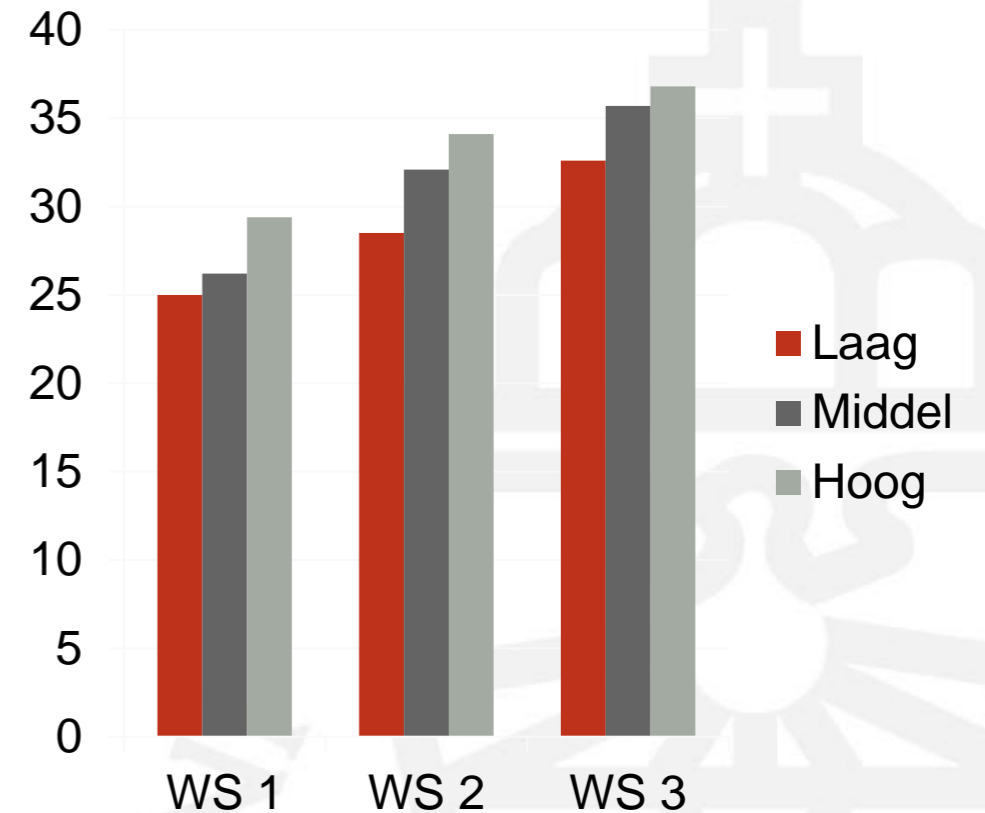
Resultaten – verschillen groepen

- Groei over tijd: Alle kinderen gaan vooruit in hun taalontwikkeling over tijd ($F(1,384)= 311.9, p < .001$)
- Jongens/meisjes: hebben op alle drie de momenten hetzelfde niveau in woordenschat.
- Hun groei is gelijk



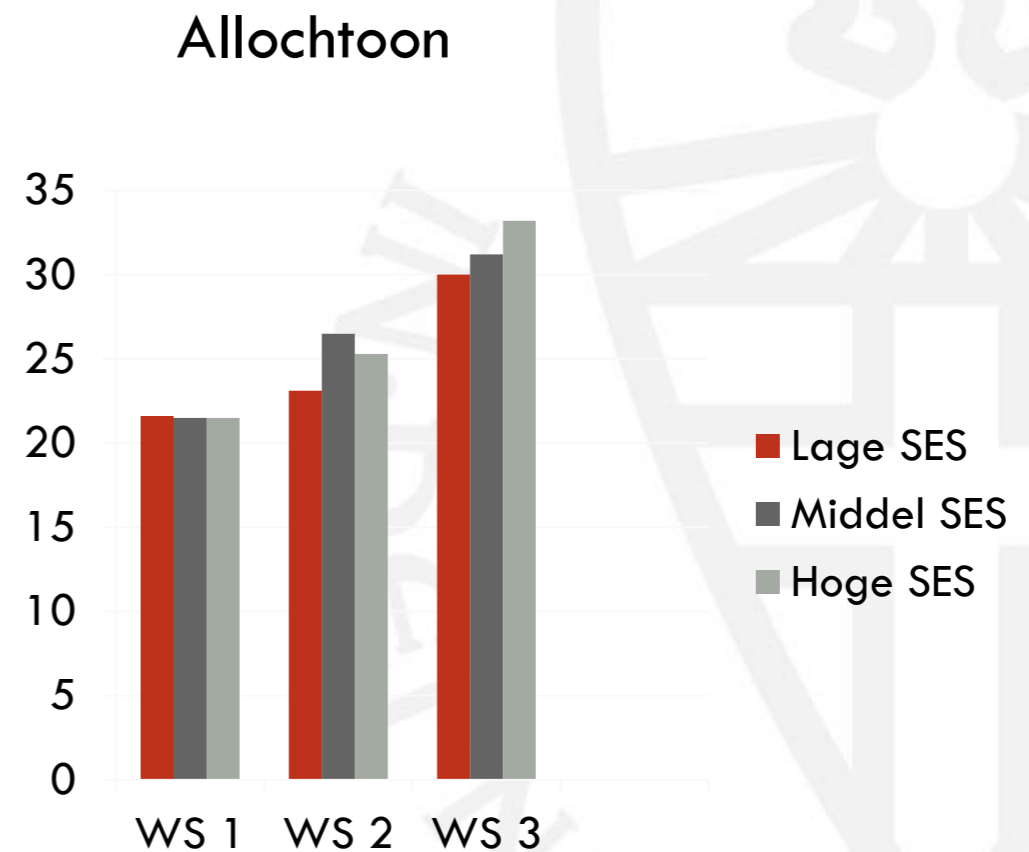
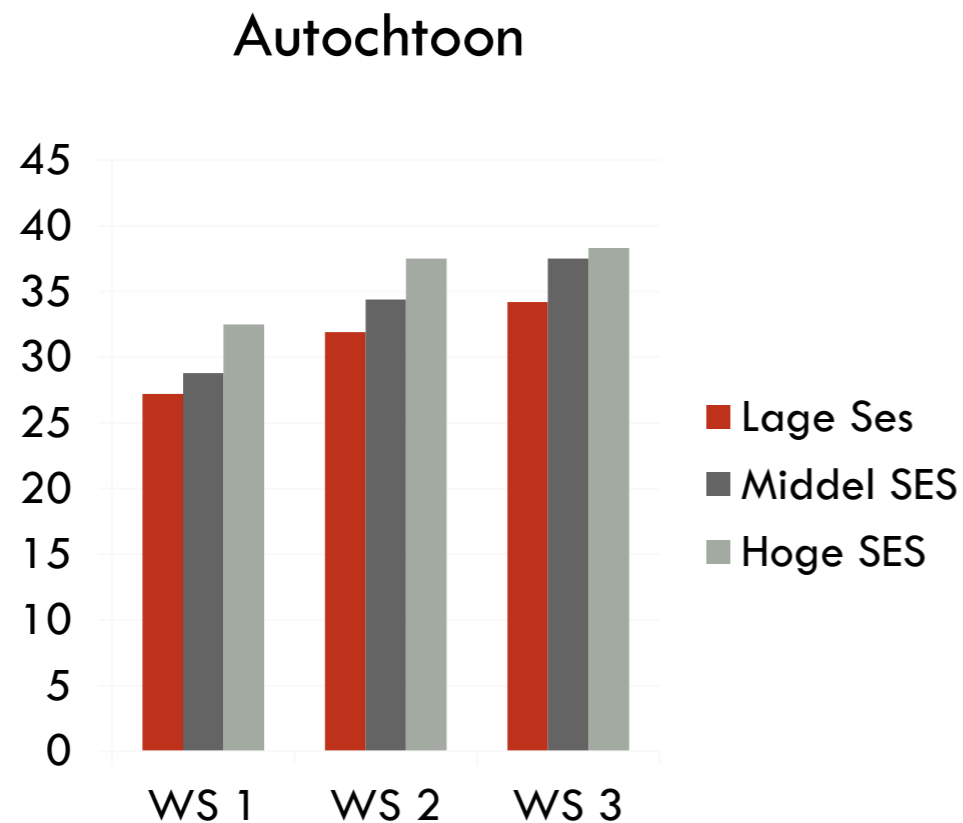
Resultaten – verschillen groepen

- Gemiddelde woordenschat –
Herkomst / SES
- Kinderen met lage SES scoren lager dan kinderen met gemiddelde en hoge SES
 - Op alle drie de momenten
($F(1,384)= 6.9, p < .001$); ($F(1,384)= 8.3, p < .001$); ($F(1,384)= 9.1, p < .001$)
- Autochtone kinderen scoren hoger dan allochtone kinderen.
 - Op alle drie de momenten
($F(1,384)= 84.3, p < .001$); ($F(1,384)= 101.0, p < .001$); ($F(1,384)= 55.0, p < .001$)



Resultaten

- Gemiddelde woordenschat – SES binnen herkomst



- SES maakt uit voor autochtone kinderen, niet voor allochtone kinderen!

Correlaties

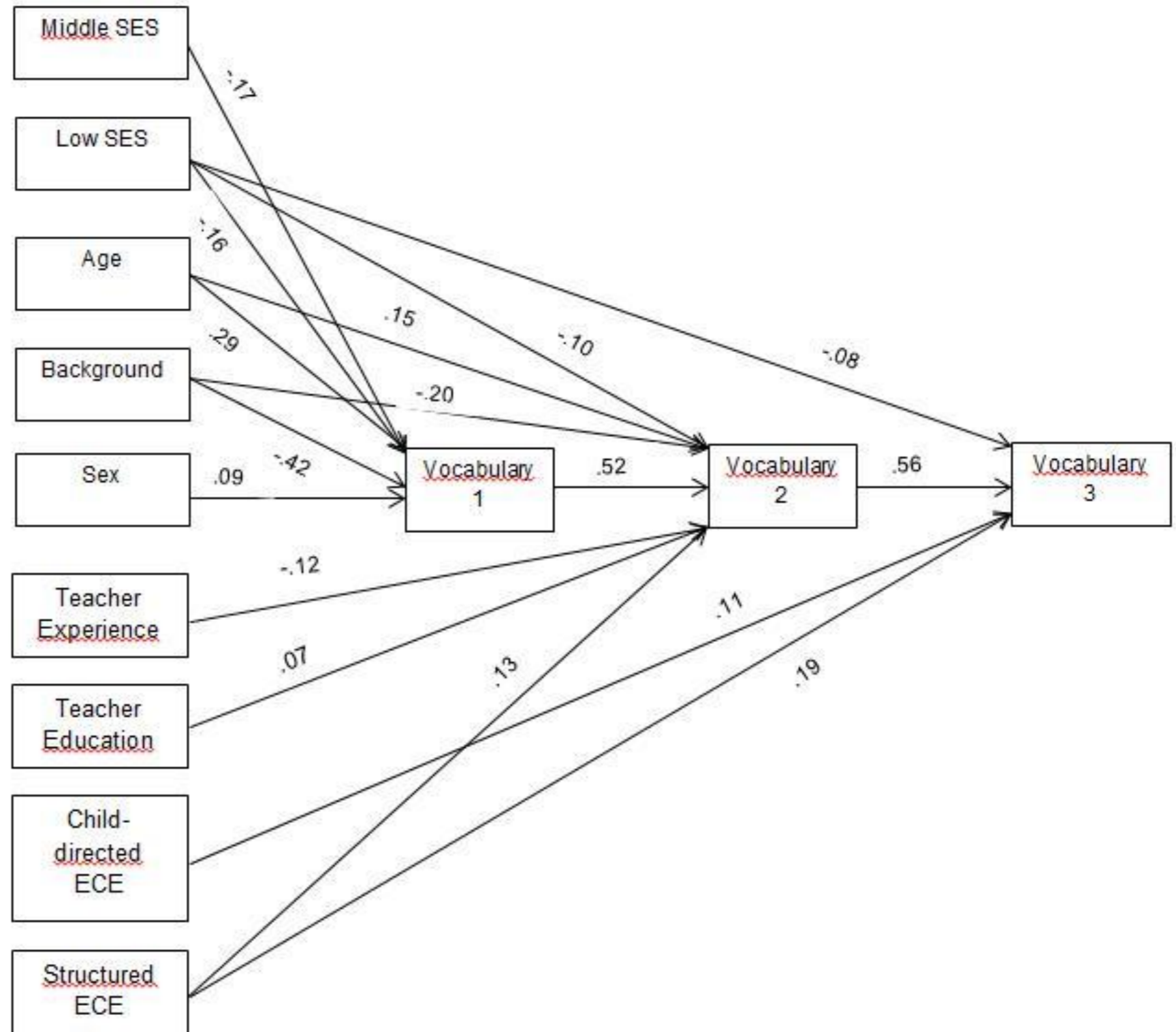
- Correlaties tussen woordenschat en kind en peuterspeelzaal factoren

	Woordenschat T1	Woordenschat T2	Woordenschat T3
Middel SES	-.09	.02	.01
Lage SES	-.12*	-.18**	-.20**
Leeftijd	.28**	.29**	.14**
Herkomst	-.43**	-.46**	-.35**
Geslacht	.04	.03	.06
Taallijn	-.04	-.02	-.05
Leidster ervaring	-.15**	-.19**	-.15**
Leidster opleiding	.03	.06	-.03
Kind gestuurde VVE	-.02	-.05	-.02
Programmagericht VVE	-.03	.06	.14**

* ($p < .05$) (2-tailed), ** ($p < .01$) (2-tailed)

Resultaten

- Welke factoren doen ertoe?
- Kindfactoren én peuterspeelzaal-factoren



Conclusie

- Allochtone kinderen en kinderen met lage SES hebben een lagere woordenschat. Ook op T3.
- Woordenschat kan zowel door kind als psz factoren verklaard worden.
 - Gestructureerd programma (piramide, puk en ko) heeft een positieve invloed
- Geen Taallijn effect heeft 'bovenop' de bestaande VVE programma's
- Verschillen tussen kinderen, al bij de start van de peuterspeelzaal.
 - Risico voor allochtone kinderen en kinderen met lage SES.
- We zien positieve effecten van VVE!

Vragen?

Hartelijk dank aan kinderen en leidsters voor hun medewerking aan het Taallijn project!

KION

Psz Jump

Psz de Notedop

Psz Bottendaal

Psz Waterlelie

Psz de Meibloem

Alifa

Psz Speeldoos

Psz Bosuiltjes

Psz Dikkertje Dap

Psz Tweekie

Psz Kleine Beer

Psz Harlekijn

Psz Laares

Psz 't Klavertje

Psz Veldmuisje

Psz Zeggelt

SKH

Psz Kris Kras

Psz Tamboerijntje

Psz Woelige Hoekje

Psz Rommelpotje

Psz Pippeloentje

Psz Nijntje

Psz Dolfijntje

Psz Robbedoes

Psz Olleke Bolleke

Psz 't Kuukeluusje

Psz Benjamin

SURPLUS

Psz Berenboot

Psz 't Beukennest

SKO

Psz Guusje

Psz Basje

SKL

Psz het Kabouterbos

Psz de Lepelaar

Psz de Propeller

Psz het Kompaske

Psz het Vlinderbos

Psz de Speeldoos

Psz de Octopus

Psz de Ottertjes

Psz de Speelkajuit

Psz de Zuidwester

ST. Kinderspeelzaal

Psz Olleke Bolleke

Psz Hummelhonk

Psz Pinkelotje

Psz Peuterhonk

Psz Muizenhuis